

Szkolne wycieczki a bhp

Odpowiedzialność dyrektora

Za zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w szkole lub placówce oświatowej oraz uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez takie jednostki poza obiektami do nich należącymi odpowiada dyrektor danej szkoły lub placówki oświatowej (§ 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach - Dz.U. z 2003 r. nr 6, poz. 69 z późn. zm., dalej: rozporządzenie w sprawie bhp w szkołach).

Liczba opiekunów i sposób zorganizowania opieki

Przy organizacji zajęć, imprez i wycieczek poza terenem szkoły liczbę opiekunów i sposób zorganizowania opieki należy ustalić uwzględniając odnośnie osób powierzonych opiece szkoły ich:

- wiek,
- stopień rozwoju psychofizycznego,
- stan zdrowia,
- ewentualną niepełnosprawność,

oraz specyfikę zajęć, imprez i wycieczek, jak również warunki, w jakich będą się one odbywać.

Uwaga!

Udział uczniów niepełnoletnich w wycieczkach i imprezach wymaga zgody ich przedstawicieli ustawowych (§ 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki - Dz.U. nr 135, poz. 1516 z późn. zm.).

Karta wycieczki (imprezy)

Program wycieczki lub imprezy organizowanej przez szkołę, listę uczestników, imię i nazwisko kierownika oraz liczbę opiekunów zawiera karta wycieczki (imprezy), którą zatwierdza dyrektor szkoły.

Kierownik wycieczki

Kierownika wycieczki wyznacza dyrektor szkoły spośród jej pracowników pedagogicznych o kwalifikacjach odpowiednich do realizacji określonych form krajoznawstwa i turystyki (poniższe 3 punkty).

Kierownikiem wycieczki lub imprezy może być także inna, wyznaczona przez dyrektora szkoły, osoba pełnoletnia, która alternatywnie:

1. ukończyła kurs kierowników wycieczek szkolnych,
2. jest instruktorem harcerskim,
3. posiada uprawnienia przewodnika turystycznego, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej albo pilota wycieczek

Uwaga!

Uczestnicy wycieczek i imprez podlegają ubezpieczeniu od następstw nieszczęśliwych wypadków, a w przypadku wycieczki lub imprezy zagranicznej - ubezpieczeniu od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz kosztów leczenia.

Opiekun wycieczki lub imprezy

Opiekunem wycieczki lub imprezy może być nauczyciel albo - po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły - inna pełnoletnia osoba.

W każdym miejscu pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu i po przybyciu do punktu docelowego opiekun wycieczki zobowiązany jest sprawdzić stan liczbowy jej uczestników (§ 33 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bhp w szkołach).

Uwaga!

Niedopuszczalne jest realizowanie wycieczek szkolnych w trakcie burzy, śnieżycy czy gołoledzi (§ 33 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bhp w szkołach). Jeżeli jednak takie warunki wystąpią w trakcie wycieczki należy wyeliminować wszelkie zagrożenia (choćby przez przeczekanie burzy w bezpiecznym miejscu). Natomiast, jeżeli zagrożenia te nie mogą być wyeliminowane, a rozwój sytuacji nie zapowiada jej poprawy, należy przerwać wycieczkę, zapewniając możliwie najbezpieczniejszy powrót uczniów do domów lub miejsca noclegu.

Wycieczki nad wodę

Uczestnicy wycieczki nad wodę muszą zostać zaznajomieni z zasadami bezpiecznego przebywania nad nią, czyli regulaminem kąpieliska, wewnątrzszkolnymi regułami dyscypliny w czasie zajęć nad wodą itp. Uczniowie mogą pływać tylko w obrębie strzeżonych kąpielisk i pływalni (§ 34 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie bhp w szkołach).

Jeżeli uczniowie mają zostać w trakcie wycieczki poddani nauce pływania - należy ją przeprowadzić w miejscach do tego wyznaczonych i przystosowanych, czyli właśnie w obrębie strzeżonych kąpielisk i pływalni.

Uwaga!

Uczącym się pływać i kąpiącym się należy zapewnić stały nadzór ratownika lub ratowników oraz ustawiczny nadzór opiekuna bądź opiekunów ze strony szkoły (§ 34 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie bhp w szkołach).

Opiekunowie wycieczki powinni upewnić się, czy ratownicy mający dozorować bezpieczeństwo uczniów posiadają odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia.

Jeżeli uczniowie mają pływać kajakami lub łodziami, należy je wyposażać w sprzęt ratunkowy (np. kapoki ratunkowe, koła ratunkowe, bosaki).

Uwaga!

Zabronione jest korzystanie ze sprzętu pływającego i posługiwanie się wyposażeniem ratunkowym przez osoby nieprzeszkolone w zakresie ich obsługi (§ 35 rozporządzenia w sprawie bhp w szkołach).

Jazda na łyżwach

Niedopuszczalne jest urządzenie ślizgawek i lodowisk na:

- rzekach,
- stawach,
- jeziorach,
- innych zbiornikach wodnych

(§ 37 rozporządzenia w sprawie bhp w szkołach).

Powyższy zakaz jest bezwzględny niezależnie od przypuszczalnego lub zmierzonego stanu grubości pokrywy lodowej danego zbiornika wodnego.

Wycieczka w góry

Wycieczki piesze lub narciarskie na terenach górskich, leżących na obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody oraz powyżej 1000 m n.p.m., mogą prowadzić tylko górcy przewodnicy turystyczni (§ 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 6 maja 1997 r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne - Dz.U. nr 57, poz. 358 z późn. zm.).

Ogólne zasady bezpieczeństwa

Organizując wycieczki i inne imprezy dla uczniów należy także pamiętać o przestrzeganiu ogólnych zasad bezpieczeństwa, chociażby przez zadbanie o to, aby opiekunowie znali podczas wycieczki numery kontaktowe rodziców (przedstawicieli ustawowych) uczniów i niezbędne numery alarmowe.

Apteczka pierwszej pomocy

Jeden z opiekunów powinien mieć ze sobą apteczkę z podstawowymi środkami niezbędnymi do udzielenia pierwszej pomocy w razie wypadku.

Adam Dura
główny specjalista ds. bhp,
doktorant w Instytucie Nauk Prawnych
Polskiej Akademii Nauk